

Ovaj roman, koji istovremeno može da se čita i kao niz zasebnih ali čvrsto povezanih celina, predstavlja još jedan plod Fuentesovih bavljenja istorijom. Počevši od lokalne meksičke istorije koja počinje (ili završava) propašću astečke civilizacije, nit pripovedanja zalazi u epohu poznog antičkog sveta, rimskog osvajanja Španije, da bi na čudesan način dospela u središte današnjice. Pred čitaocem, iz mraka istorije i istorijom začinjene fikcije, u najneobičnijim prizorima i trenucima, iskrsavaju likovi Kortesa, Moktesume, Scipiona, ali i njihovih, od očiju tadašnjih hroničara skrivenih, savremenika.

Otkrivanje „novih svetova” i borbe za njihovo osvajanje, obeležene krvlju i podvalama, glavni su i najzlokobniji simptomi istorije čoveka koji u Fuentesovom delu dobijaju neslućena značenja i simboličku težinu. *Narandža*, naziv knjige, njen lajtmotiv i magnet sveukupne njene simbolike, postaje volšebni svedok i saputnik čovekovog putovanja kroz vreme, do raja ili do propasti. U hladu njenog drveta ima nečega što simbolički evocira rajsko stanje, ali i nešto zlosutno što se poput semena prokletstva zajedno sa čovekom širi svetom.

Cela zamišljena i striktno sprovedena na dualističkoj matrici (Dve obale, Dve numansije, Dve Amerike...), Fuentesova knjiga opominje da, možda, cela ljudska istorija predstavlja posledicu bolne podvojenosti njenog protagoniste.

Ironija i sentimentalnost, duhovitost i čulnost, napredak i propadanje, erotika i smrt, stvarnost i fantazmagorija, hronika i poezija, neraskidivo su prepleteni Fuentesovim raskošnim, baroknim stilom. Složeno jezičko tkanje *Narandže* našlo je dostojnog posrednika sa našim čitaocem u inventivnom i nadahnutom prevodu Milorada Todorovića Kapiteana.